

Sygn. akt IA Ca 494/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2014r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Robert Obrębski

Sędziowie SA Edyta Mroczek

SO (del.) Adrianna Szewczyk - Kubat

Protokolant: ref.staż. Piotr Czyżewski

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2014 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Bank (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko L. L. i J. K.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2013 r., sygn. akt XVI GC 151/06

1 zmienia zaskarżony wyrok w punkcie trzecim w części w ten sposób, że zasądza solidarnie od L. L. i J. K. na rzecz Bank (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 9959,44 zł (dziewięć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt dziewięć złotych czterdzieści cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty;

2 oddala apelację powódki w pozostałym zakresie i apelację pozwanych w całości;

1 zasądza solidarnie od L. L. i J. K. na rzecz Bank (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 2968 zł (dwa tysiące dziewięćset sześćdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IA Ca 494/14

UZASADNIENIE

Pozwem z 4 stycznia 2005 r. Bank (...) S.A. w W. wniosła o zasądzenie solidarnie od L. L. i J. K. kwoty 261469,30 zł wraz z umownymi i ustawowymi odsetkami podanymi w pozwie tytułem należności leasingowych przewidzianych umową zawartą przez stronę pozwaną w dniu 15 stycznia 1999 r. ze spółką Centrum (...) S.A. w W. jako leasingodawcą, niezapłacone należności z której zostały nabyte przez powódkę na podstawie umowy przelewu wierzytelności, zabezpieczonej umową przewłaszczenia przedmiotu leasingu, uprawnienia z której powódka wykonała przez złożenie leasingodawcy oświadczenie o nabyciu własności samochodu użytkowanego przez pozwanych na podstawie umowy leasingu, bezskuteczne były natomiast próby odstąpienia przez spółkę (...) od umów cesji wierzytelności obciążających pozwanych oraz przewłaszczenia na powódkę przedmiotu leasingu, który został zbyty przez powódkę w toku sprawy po wydaniu samochodu używanego przez pozwanych na podstawie wskazanej umowy leasingu, zaś uzyskana cena netto została odliczona od należności, która obciążała pozwanych, i spowodowała, że ostatecznie powódka domagała

się zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 152621,50 zł należności głównej, powiększonej o kwotę 70142,88 zł naliczoną tytułem odsetek umownych za opóźnienie w wysokości podwójnej stawki odsetek ustawowych za okres od 10 listopada 2001 r. do dnia wniesienia pozwu, wraz z ustawowymi odsetkami od sumy podanych kwot w łącznej wysokości 222764,38 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, cena uzyskana przez powódkę ze sprzedaży pojazdu używanego przez pozwanych na podstawie umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r. w kwocie 38704,92 zł netto została bowiem zaliczona przez powódkę na poczet odsetek i kapitału odejmującego całość rat nr (...) oraz część raty nr (...) W pozostałym zakresie, przenoszącym ograniczone w ten sposób żądanie, pozew został cofnięty, pozwani wyrazili zgodę na umorzenie postępowania w tej części, domagali się natomiast oddalenia powództwa w pozostałym zakresie. W sprzeciwie od nakazu upominawczego pozwani podważali jego zasadność w całości, twierdzili bowiem, że spółka (...) skutecznie odstąpiła od zawartej z powódką umowy cesji wierzytelności obciążających pozwanych na podstawie powołanej umowy leasingu, jak również od umowy dotyczącej przewłaszczenia na zabezpieczenie tych roszczeń własności samochodu ciężarowego używanego przez pozwanych na podstawie wskazanej umowy. Po tym natomiast, jak o bezzasadności wskazanych zarzutów przesądził Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem częściowym z dnia 24 czerwca 2013 r., wydanym w sprawie IA Ca 1446/12, w której oddalone prawomocnie zostało powództwo spółki (...) o zapłatę przez powódkę należności wynoszącej 19305128,99 zł, dochodzonej w związku z rozliczeniem przeniesionych na powódkę wierzytelności wobec 192 leasingobiorców, w tym pozwanych, jak również częściowym zaspokojeniem tych należności z przedmiotu zabezpieczeń polegających na przeniesieniu na powódkę własności pojazdów stanowiących przedmiot 192 umów leasingu, na potrzeby dalszej obrony podejmowanej w rozpoznawanej sprawie, pozwani podnosili, że skuteczne zawarcie umowy cesji wierzytelności wynikających z umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r. oraz skorzystanie przez powódkę z uprawnień przewidzianych tym zabezpieczeniem, nie spowodowało wstąpienia przez powódkę w prawa leasingodawcy, twierdzili, że data zawarcia umowy leasingu wykluczała zastosowanie do tej umowy art. 70914 § 1 k.c., podnosili ponadto, że w dniu 12 lipca 2002 r. wskazana umowa została rozwiązana, na żądanie spółki (...), która pozostawała leasingodawcą, a pojazd został zwrócony przez pozwanych w tej dacie ze skutkiem powodującym wygaśnięcie dalszych zobowiązań pozwanych z tytułu rat leasingowych. Według pozwanych powódka nie mogła więc nabyć nieistniejących wierzytelności za kolejne miesiące, ani też zaliczyć na poczet tych należności ceny ze sprzedaży samochodu odzyskanego od spółki (...) pod koniec 2007 r. w kwocie 38704,92 zł w sytuacji, gdy wartość samochodu w dniu jego zwrócenia leasingodawcy wynosiła 126500 zł, na taką bowiem kwotę ten pojazd został ubezpieczony w 2002 r. Pozwani zaprzeczali ponadto, aby umowa cesji wierzytelności nabytych przez powódkę obejmowała umowne odsetki w wysokości podwójnej stawki odsetek ustawowych, twierdzili także, że zwracając pojazd spółce (...), jak też nie decydując się na wpłacanie rat leasingowych na rachunek powódki, działali w dobrej wierze, stosownie do art. 5 k.c., nie powinni więc być obciążani konsekwencjami sporu powstałego pomiędzy powódką a spółką (...), który został rozstrzygnięty dopiero w toku rozpoznawanej sprawy. Ponadto pozwani powoływali się na przedawnienie tej części roszczenia z tytułu rat leasingowych, w zakresie którego powództwo zostało wniesione po upływie trzech lat od daty wymagalności tych należności.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy: zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 191818,23 zł należności głównej wraz z umownymi odsetkami w wysokości podwójnej stawki odsetek ustawowych od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty i z odsetkami ustawowymi od kwoty 57492,32 zł od 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty; umorzył postępowanie co do należności głównej powyżej 222764,38 zł wraz z odsetkami umownymi ponad kwotę 152621,50 zł i odsetkami ustawowymi od kwoty przenoszącej 70142,88 za okres od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty; oddalił powództwo co do należności głównej ponad kwotę 191818,23 zł wraz z odsetkami umownymi od kwoty przenoszącej 134325,91 zł od dnia 4 stycznia 2005 r. oraz co do odsetek ustawowych od należności przenoszącej 57492,32 zł od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty i zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 19482,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na podstawie zebranych dowodów, Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 15 stycznia 1999 r. pomiędzy pozwanymi jako przedsiębiorcami a Centrum (...) S.A. w W. doszło do zawarcia umowy leasingu operacyjnego, na podstawie której (...) został oddany pozwanym do użytkowania na okres do dnia 31 stycznia 2004 r., pozwani zobowiązali się natomiast do uiszczania miesięcznych opłat leasingowych w kwocie obliczonej jako równowartość rat wyrażonych w markach niemieckich i w terminach podanych w harmonogramie, z którego wynikało, że każda

rata była wymagalna do 10 dnia każdego miesiąca od lutego 1999 r. do stycznia 2004 r., jak również do zwrotu przedmiotu umowy po upływie tego terminu wraz z pełną dokumentacją. Z ogólnych warunków tej umowy wynikało natomiast, że w wypadku opóźnienia w płatności rat, pozwani zobowiązani byli do zapłaty na rzecz kontrahenta odsetek w wysokości równej podwójnej stawce odsetek ustawowych, przewidziana została ponadto możliwość zbycia przez leasingodawcę wierzytelności obciążających pozwanych, nie było natomiast zapisów dotyczących zwolnienia pozwanych z obowiązku wpłacania rat leasingowych, jak ustalił Sąd Okręgowy, z związku z przerwami w możliwości korzystania przez pozwanych z pojazdu stanowiącego przedmiot umowy, której całkowita wartość została określona przez strony na kwotę 266965,57 zł.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że umową z dnia 19 lipca 2000 r., spółka (...) przeniosła na Bank (...) S.A. w W. wszystkie wierzytelności objęte umową zawartą z pozwanymi, realizowane było bowiem w ten sposób porozumienie z dnia 16 czerwca 2000 r. zwarte pomiędzy tymi spółkami w sprawie indywidualnego limitu odnawialnego zaangażowania na finansowanie działalności gospodarczej realizowanej przez spółkę (...) w formie skupu wierzytelności leasingowych, które stanowiło integralną część umowy przeniesienia na powódkę wierzytelności wobec pozwanych. Ponadto, jak ustalił Sąd Okręgowy, w celu zabezpieczenia wierzytelności nabytych przez powódkę na podstawie powołanego porozumienia, w dniu 19 lipca 2000 r. pomiędzy powódką z spółką (...) została zawarta umowa warunkowego przewłaszczenia przedmiotu wskazanej umowy leasingu, z której powódka skorzystała przez złożenie spółce (...) oświadczenia o przejęciu własności samochodu używanego przez pozwanych z powodu nieopłacania rat leasingowych po tym, jak pozwani zostali poinformowani o przeniesieniu tych wierzytelności na powódkę, jak też o przejściu własności pojazdu na nowego wierzyciela. Sąd Okręgowy ustalił w dalszej kolejności okoliczności związane z bezskutecznym kierowaniem przez powódkę wezwań pozwanych do zapłaty wymagalnych rat leasingowych wraz z odsetkami przewidzianymi umową z dnia 15 stycznia 1999 r., poczynając od raty nr (...), płatnej do dnia 10 października 2001 r. Ustalono ponadto okoliczności związane ze sporem, który powstał pomiędzy powódką a spółką (...) w zakresie dotyczącym skuteczności złożenia przez tę spółkę oświadczeń o odstąpieniu od umów przeniesienia wierzytelności nabytych przez powódkę na podstawie porozumienia z dnia 16 czerwca 2000 r. oraz od umów warunkowego przewłaszczenia na jej rzecz własności samochodów stanowiących przedmiot umów leasingu, stanowiących źródła tych wierzytelności. Według ustaleń Sądu Okręgowego, po złożeniu przez spółkę (...) oświadczeń o odstąpieniu do tych umów, jej kontrahenci, w tym pozwani, zostali poinformowani o wskazanych działaniach spółki (...), która domagała się, aby raty nie były przekazywane na rachunek powódki. Sąd Okręgowy ustalił, że po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości spółki (...), postanowieniem z dnia 12 grudnia 2001 r., pozwani zostali ponadto wezwani do zwrócenia używanego samochodu, który wydali syndykowi masy upadłości tej spółki w dniu 12 lipca 2002 r., powódka przejęła zaś posiadanie tego samochodu dopiero w 2007 r., w dniu 22 stycznia 2007 r. jego wartość na zlecenie powódki została oszacowana na kwotę 36800 zł brutto, na podstawie umowy z dnia 29 października 2007 r., uzyskała natomiast kwotę 38704,92 zł netto ze sprzedaży tego samochodu. Uzyskana w ten sposób cena netto zostało zaliczona przez powódkę, jak ustalił Sąd Okręgowy, na raty nr (...) z odsetkami umownymi oraz na część raty nr 36 i należnych od niej odsetek. Sąd Okręgowy ustalił, że spór dotyczący rozliczenia związanego z próbą odstąpienia przez spółkę (...) od umów zawartych z powódką toczył się przed Sądem Okręgowym pod sygn. akt XX GC 530/12 i został rozstrzygnięty wyrokiem z dnia 11 lipca 2012 r. na korzyść powódki. Wyrokiem częściowym z 24 czerwca 2013 r., wydanym przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie IA Ca 1446/12, jak ustalił Sąd Okręgowy, oddalona została ponadto apelacja spółki (...) w zakresie, w jakim powołanym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił żądanie o zapłatę przez powódkę kwoty 19305128,99 zł, zawieszono postępowanie w rozpoznawanej sprawie, do zakończenia powołanej sprawy o zapłatę, mogło więc zostać podjęte.

Sąd Okręgowy wskazał przyczyny oddalenia wniosków dowodowych o przesłuchanie świadków zgłoszonych przez pozwanych w sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w tej sprawie oraz o przesłuchanie pozwanych, jak również o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego w celu ustalenia wartości samochodu w dacie jego zwrócenia spółce (...), oceniając natomiast ustalone okoliczności, uznał powództwo za uzasadnione co do zasady i w przeważającym zakresie co do wysokości należności, której zasądzenia solidarnie po pozwanych powódka dochodziła ostatecznie w tej sprawie. W sytuacji, gdy bezskuteczność oświadczeń spółki (...) o odstąpieniu do umów przelewu i przewłaszczenia na zabezpieczenie, zawartych z powódką, została potwierdzona w sprawie, która została zakończona wyrokiem Sądu

Apelacyjnego z dnia 24 czerwca 2013 r., IA Ca 1446/12, wykazane zostało, według Sądu Okręgowego, skuteczne nabycie przez powódkę wierzytelności obciążających pozwanych na podstawie umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r., jak również własności samochodu będącego przedmiotem tej umowy. Nie podzielając stanowiska pozwanych, jakoby zwrot leasingowanego pojazdu na rzecz spółki (...) z dnia 12 lipca 2002 r. skutkowało wygaśnięciem umowy leasingu i zwolnieniem pozwanych z obowiązku zapłaty kolejnych rat leasingowych, począwszy od raty nr 33, powodując się ponadto za skutki, które wywołały pisma powódki, informujące pozwanych o dokonanej cesji oraz złożeniu oświadczenia o nabyciu własności samochodu stanowiącego przedmiot powołanej umowy, stosownie do art. 512 k.c., Sąd Okręgowy uznał, że na pozwanych spoczywa solidarny obowiązek zapłacenia na rzecz powódki kolejnych rat oraz odsetek zaóźnienie w uregulowaniu tych zobowiązań, także odsetek umownych przewidzianych powołaną umową leasingu, na podstawie umowy cesji z dnia 19 lipca 2000 r., powódka nabyła bowiem wszystkie należne spółce (...) wierzytelności wobec pozwanych, powstały pomiędzy powódką a wskazaną spółką spór co do skuteczności odstąpienia od umowy cesji należności z tego tytułu oraz nabycia własności samochodu przewidzianego na potrzeby zabezpieczenia ich płatności mógł zaś uzasadniać złożenie przez pozwanych do depozytu sądowego w stosownym czasie wymagalnych rat leasingowych oraz pojazdu, który pozwani zdecydowali się zwrócić na żądanie syndyka spółki (...). Zaniechanie spełnienia tych świadczeń albo ich złożenia do depozytu sądowego spowodowało, według Sądu Okręgowego, powstanie po stronie powódki prawa dotyczącego żądania zasądzenia przeważającej części należności główne z racji niezapłacenia przez pozwanych kolejnych rat w terminach ich wymagalności i odsetek umownych, które zostały prawidłowo naliczone, z wyjątkiem tej części tych należności, w zakresie których zasadny okazał się zarzut przedawnienia, na który pozwani powołali się już w sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w tej sprawie w postępowaniu upominawczym. W zakresie dotyczącym raty nr (...), których terminy płatności, zgodnie z harmonogramem przyjętym podczas podpisania umowy z dnia 15 stycznia 1999 r., przypadają kolejno na dziesiąty dzień października, listopada, grudnia 2001 r. i stycznia 2002 r., jak też w części dotyczącej odsetek umownych i ustawowych od tych rat, powództwo nie zostało cofnięte, zostało więc oddalone przez Sąd Okręgowy ze względu na wniesienie pozwu po upływie trzech lat od daty wymagalności należności w kwocie 30946,15 zł na którą złożyła się kwota 16278,83 zł niezapłaconych rat oraz kwota 14667,32 zł z tytułu odsetek. Należność odliczona przez powódkę ze wskazanych świadczeń, w związku z zaspokojeniem uzyskanym ze sprzedaży samochodu odzyskanego od spółki (...) w kwocie 38704,92 zł została rozliczona przez Sąd Okręgowy z części raty nr (...) całości rat nr (...) oraz na poczet odsetek umownych od tych należności, w części dotyczącej kwoty 251,17 zł została zaś zaliczona na poczet odsetek umownych należnych od raty nr (...). Przeprowadzając wskazane wyliczenia, Sąd Okręgowy za uzasadnione co do kwoty 191818,23 zł, na którą złożyła się należność główna w wysokości 134325,91 zł i odsetki umowne od tej kwoty w wysokości 57492,32 zł. Wskazane należności zostały więc zasądzone solidarnie od pozwanych na rzecz powódki z odsetkami ustawowymi od daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, Sąd Okręgowy nie znalazł bowiem podstaw do oddalenia tego żądania na podstawie art. 5 k.c., ani też do rozłożenia zasądzonej należności na raty na zasadach określonych w art. 320 k.c. W zakresie, w którym postępowanie nie zostało umorzone w związku z częściowym cofnięciem pozwu w toku sprawy, bezzasadna część żądania została oddalona, o kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł natomiast na podstawie zasady stosunkowego ich rozliczenia z art. 100 k.p.c.

Apelacje od wyroku Sądu Okręgowego wniosły obie strony. Pozwani ten wyrok zaskarżyli w części uwzględniającej powództwo, jak też orzeczenie o kosztach procesu na korzyść powódki, zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 65 w zw. z art. 56 i 3531 k.c. przez wadliwą ocenę treści i skutków umowy przelewu wierzytelności z dnia 19 lipca 2000 r. oraz pominięcie, że powódka nie nabyła statusu leasingodawcy wobec pozwanych, jak też nieuzasadnioną ocenę skutków umowy przewłaszczenia przedmiotu leasingu przez niedostrzeżenie, że nabycie jego własności przez powódkę miało wtórne znaczenie dla pozwanych, nie czyniło bowiem z powódki leasingodawcy w relacji do skarżących, a przede wszystkim niedostrzeżenie okoliczności, w tym zapisów zawartych w umowie z dnia 15 stycznia 1999 r., które wskazywały na rozwiązanie umowy w momencie zwrócenia przez pozwanych, na żądanie syndyka masy upadłości spółki (...), pojazdu stanowiącego przedmiot tej umowy oraz wygaśnięcie zobowiązania pozwanych dotyczącego zapłaty dalszych rat leasingowych. Następny zarzut apelacji pozwanych dotyczył naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 509 i art. 512 k.c. przez niezasadne przyjęcie, że umowa cesji dochodzonych wierzytelności przeniosła na powódkę także umowne odsetki od należności głównej oraz że powiadomienie pozwanych o jej zawarciu, nakładało na pozwanych obowiązek wydania samochodu powódce, jak też pominięcie okoliczności działania przez pozwanych

w dobrej wierze w sytuacji powstania pomiędzy powódką a spółką (...) sporu dotyczącego umów przeniesienia wierzytelności i jej zabezpieczenia, który został rozstrzygnięty wyrokiem sądowym wydanym w toku postępowania w tej sprawie. Kolejny zarzut apelacji dotyczył pominięcia przez Sąd Okręgowy faktu uniemożliwienia pozwanym nabycia przedmiotu leasingu, wynikającego z przeniesienia na powódkę przez spółkę (...) wierzytelności i nabycia samochodu przez powódkę. Ostatni zarzut odnosił się natomiast do naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 217 k.p.c. przez bezzasadne oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego w celu ustalenia wartości pojazdu w dacie jego zwrócenie syndykowi spółki (...), wynikające z bezpodstawnego przyjęcia, że ustalenie tej okoliczności nie miało znaczenia dla wyniku sprawy, jak też z uznania, że zaliczeniu na poczet należności nabytej przez powódkę podlegała cena faktycznie uzyskana z jego sprzedaży w październiku 2007 r. w sytuacji, gdy pozwani nie mieli wpływu na moment wydania samochodu powódce przez wskazaną spółkę. Na podstawie opisanych zarzutów pozwani wnosili o zmianę zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego przez oddalenie powództwa w tej części i obciążenie powódki kosztami postępowania apelacyjnego, ewentualnie jego uchylenie w podanym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pozwanych powódka wniosła o jej oddalenie w całości i obciążenie skarżących poniesionymi kosztami procesu w postępowaniu apelacyjnym. W swojej apelacji zaskarżyła natomiast wyrok Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo o zapłatę ostatniej raty nr(...) w stosunku do której uwzględniony został zarzut przedawnienia roszczenia, jak też w części dotyczącej oddalenia odsetek umownych od tej należności powódki. Zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 118 w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przez uwzględnienie zarzutu przedawnienia w stosunku do należności, która stała się wymagalna 6 dni po wniesieniu pozwu z dnia 4 stycznia 2005 r., twierdząc też, że termin zapłaty raty nr (...) przypadał na dzień 10 stycznia 2002 r., powódka wnosila w swojej apelacji o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w zaskarżonej części przez zasądzenie na swoją rzecz, solidarnie od pozwanych, dalszej kwoty 5354,42 zł wraz z odsetkami umownymi naliczonymi do dnia 30 grudnia 2004 r. w kwocie 4605,02 zł i z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do daty zaspokojenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych podlegała oddaleniu, uwzględnić natomiast należało apelację powódki, jej zarzutu okazały się bowiem zasadne, zwłaszcza że w toku rozprawy apelacyjnej pozwani nie kwestionowali ustalonej przez Sąd Okręgowy i podniesionej w apelacji powódki daty wymagalności ostatniej raty, w stosunku do której uwzględniony został zarzut przedawnienia roszczenia, podniesiony przez pozwanych w sprzeciwie od nakazu zapłaty, który został wydany w tej sprawie w postępowaniu upominawczym. Zarzuty apelacji pozwanych nie były natomiast uzasadnione, zwłaszcza że ustalenia Sądu Okręgowego nie były w tej sprawie sporne, zostały wręcz potwierdzone w apelacji pozwanych, która miała na celu podważenie oceny prawnej zastosowanej przez Sąd Okręgowy, nie była jednak zasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie, oparta została bowiem na bezpodstawnym założeniu, dotyczącym rozwiązania umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r. w dacie zwrócenia jego przedmiotu przez pozwanych, zgodnie z wezwaniem syndyka masy upadłości spółki (...), na podstawie którego został w dalszej kolejności wyprowadzony wniosek o wygaśnięciu zobowiązań strony pozwanej z tytułu rat leasingowych i konieczności zaliczenia przez powódkę wartości pojazdu z daty jego przekazania powołanej spółce.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 24 czerwca 2013 r., wydanego w sprawie IA Ca 1446/12, Sąd Apelacyjny w Warszawie zaprezentował trafne stanowisko, w pełni podzielane przez skład orzekający w rozpoznawanej sprawie, zgodnie z którym do umów leasingu zawartych przed dniem 9 grudnia 2000 r., tj. zanim weszła w życie nowelizacja kodeksu cywilnego z dnia 26 lipca 2000 r., wskutek której wśród umów nazwanych prawa obligacyjnego pojawiła się także umowa leasingu, nie mają zastosowania przepisy art. 7091 i nast. k.c., w tym art. 70914 § 1 k.c., zgodnie z którym nabywca przedmiotu takiej umowy z mocy prawa wstępuje w stosunek leasingu w miejsce finansującego, czyli leasingodawcy. Z drugiej strony, we wskazanym wyroku Sądu Apelacyjnego przesądzone przede wszystkim zostało, że żadnego skutku nie odnosiły oświadczenia spółki (...) w stosunku do powódki o odstąpieniu od porozumienia z dnia 16 czerwca 2000 r., jak też o umów cesji wierzytelności leasingowych i przeniesienia na powódkę własności pojazdów w celu zabezpieczenie wierzytelności posiadanych przez wskazaną spółkę wobec swoich kontrahentów, w tym w stosunku do pozwanych w tej sprawie leasingobiorców. Przyjęcie odmiennego poglądu, czyli uznanie, że

powołany przepis stosuje się do umowy zawartej przez pozwanych w dniu 15 stycznia 1999 r., wiązałyby się z oczywistą wręcz zasadnością powództwa w części uwzględnionej przez Sąd Okręgowy i objętej apelacją pozwanych, strona powodowa z mocy prawa nabyłaby bowiem status leasingodawcy w wyniku nabycia samochodu, który stanowił przedmiot powołanej umowy, wykluczone zupełnie byłoby jej rozwiązanie bez zgody powódki, która byłaby ponadto w pełni uprawniona na odliczenia wartości odzyskanego pojazdu, odpowiadającej cenie uzyskanej z tytułu jego sprzedaży umową z dnia 29 października 2007 r., przy wykładni art. 70915 k.c. w stabilnym orzecznictwie uznany bowiem został pogląd, zgodnie z którym przez korzyści, zaoszczędzone przez finansującego w wyniku wcześniejszego rozwiązania umowy, stanowiącego prawną przyczynę powstania po stronie leasingobiorcy obowiązku zapłacenia wszystkich rat za korzystanie z przedmiotu leasingu, które zostały przewidziane w umowie, w tym należności za kolejne okresy płatności, zazwyczaj miesięczne, należy rozumieć wartość pojazdu, obowiązek zwrócenie którego stanowi oczywiste następstwo rozwiązania umowy przed planowanym terminem z powodów obciążających leasingobiorcę (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2011 r., I CSK 715/10 i wyrok Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 13 czerwca 2012 r., IA Ca 1119/11). Nie może także ulegać kwestii, że zwrócenie pojazdu poprzedniemu jego właścicielowi nie miałyby żadnego znaczenia przy dokonywaniu stosownego odliczenia, ryzyko związane z jego nieprzekazaniem na rzecz nowego właściciela spoczywałoby za leasingobiorcy, nie mogłoby więc zostać przerzucone na nabywcę przedmiotu leasingu. Wykluczenie zasadności stosowania w tej sprawie wskazanych przepisów nie uzasadniała jednak apelacji pozwanych, zawarta w niej argumentacja nie znajdowała oparcia z tym stanie prawnym, który obowiązywał przed 9 grudnia 2000 r., pozostawała poza tym w sprzeczności z pozostałymi wnioskami, które zostały zaprezentowane przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 czerwca 2013 r., które na obecnym etapie rozpoznawanej sprawy mogą być powoływane bez żadnych obaw, zwłaszcza że skarga kasacyjna wniesiona od powołanego wyroku została oddalona przez Sąd Najwyższy wyrokiem wydanym w sprawie I CSK 698/13. W powołanym wyroku Sąd Apelacyjny nie wyraził w każdym razie stanowiska, aby zwrócenie przedmiotu umowy leasingu zawartej przed 9 grudnia 2000 r., było równoznaczne z rozwiązaniem takiej umowy. Przeciwnie, w sytuacji, gdy nabycie przez powódkę wierzytelności wynikających z umów tego rodzaju, w tym mających podstawę w umowie z 15 stycznia 1999 r. zawartej pomiędzy spółką (...) a pozwanymi, zostało potwierdzone skutecznością zaspokojenia powódki z przedmiotu ich zabezpieczenia, polegającego na przewłaszczeniu na powódkę samochodów używanych przez leasingobiorców, pogląd wyrażony w apelacji pozwanych należało uznać za sprzeczny ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w powołanej sprawie. Przeciwno zasadności zarzutów, na które powoływali się pozwani we własnej apelacji, dotyczących naruszenia art. 65 w zw. z art. 56 i art. 3531 k.c. przemawia nie tylko skuteczność nabycia przez powódkę wierzytelności dochodzonej w tej sprawie i własności pojazdu, który stanowił przedmiot umowy z dnia 15 stycznia 1999 r., ale również okoliczność niewykazania przez pozwanych prawdziwości twierdzenia, jakoby zwrócenie tego pojazdu na żądanie syndyka masy upadłości spółki (...) doprowadziło do rozwiązania powołanej umowy i wygaśnięcia zobowiązań dotyczących zapłaty rat leasingowych, które zostały objęte żądaniem zgłoszonym w pozwie. Podstaw uzasadniających uwzględnienie takiego twierdzenia nie mogą stanowić zapisy zawarte w umowie i postanowienia ogólnych warunków umowy, z materiału tej sprawy nie wynika bowiem, aby były one realizowane przez strony tej umowy, wynik sprawy zakończony wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 24 września 2013 r., IA Ca 1446/12, wykazuje natomiast, że podjęcie takich działań przez strony tej umowy albo przez jedną z nich, nie mogło odnieść skutku prawnego wobec powódki.

Z okoliczności możliwych do ustalenia na podstawie dowodów zebranych w tej sprawie, w ramach inicjatywy dowodowej obu stron, wynika tylko, że po wydaniu, uchylonego, jak się okazało w późniejszym czasie, postanowienia o ogłoszeniu upadłości spółki (...), pozwani byli wzywani do zwrócenie pojazdu, z treści pisma złożonego do akt (k: 58), ani też z żadnego innego dokumentu, nie wynika, jaki był powód wystąpienia przez syndyka z takim żądaniem, z treści dokumentów złożonych przez strony nie wynika w każdym razie, aby spółka (...) składała oświadczenia o odstąpieniu od umowy albo o jej wypowiedzeniu, nie wynika także, aby takie oświadczenia składał syndyk albo by strony umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r. złożyły zgodne oświadczenia o rozwiązaniu tej umowy, w szczególności przed przeniesieniem przez wskazaną spółkę na rzecz powódki należności obciążających pozwanych z tytułu rat leasingowych. Z twierdzeń pozwanych, także zaprezentowanych w apelacji, zdaje się wynikać, że do rozwiązania tej umowy doszło w sposób dorozumiany przez wykonanie przez pozwanych polecenia dotyczącego zwrócenia pojazdu stanowiącego jej przedmiot, ich zaprezentowanie na potrzeby obrony, kontynuowanej po podjęciu postępowania po

okresie jego zawieszenia, czyli w następstwie niekorzystnego dla pozwanych zakończenia procesu, który toczył się między powódką a spółką (...) do wydania przez Sąd Apelacyjny wyroku z dnia 24 czerwca 2013 r., IA Ca 1446/12, pomijało jednak dwa istotne elementy. Po pierwsze, jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy, niemożliwość korzystania z pojazdu nie miała wpływu na zasadność obciążenie pozwanych ratami leasingowymi. Co jednak istotniejsze, po zawarciu przez powódkę ze spółką (...) umowy cesji wierzytelności z dnia 19 lipca 2000 r. i przewłaszczenia samochodu na zabezpieczenie roszczeń wobec pozwanych, bez zgody powódki nie mogło dojść ani do wypowiedzenia umowy leasingu przez spółkę (...), ani tym bardziej do jej rozwiązania na podstawie zgodnych oświadczeń stron tej umowy, tym bardziej wyrażonych w sposób dorozumiany, żadna strona nie mogła bowiem dysponować wierzytelnościami, które w podanym okresie zostały przeniesione na powódkę, w sytuacji, gdy skuteczność tej cesji i przewłaszczenia na zabezpieczenie została potwierdzona powołanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 24 czerwca 2013 r., IA Ca 1446/12. Zgodnie z treścią umowy z dnia 15 stycznia 1999 r., jej strony mogły doprowadzić do jej rozwiązania dopóki wynikające z tej umowy uprawnienia przysługiwały spółce (...), nie mogły jednak w późniejszym czasie podejmować działań skutkujących wygaśnięciem wierzytelności nabytych przez powódkę na podstawie umowy cesji z dnia 19 lipca 2000 r., uprawniona do dysponowania swoimi wierzytelnościami była bowiem wyłącznie powódka, skutku takiego nie mogło natomiast wywołać działanie innych osób, a zwłaszcza współdziałanie zbywcy wierzytelności oraz jej dłużnika, z powołanych w apelacji przepisów regulujących cesję wierzytelności, tj. z art. 509 i nast. k.c., nie wynika bowiem, aby zgodne porozumienie zbywcy wierzytelności i dłużnika mogło spowodować wygaśnięcie wierzytelności nabytej przez osobę trzecią na podstawie ważnej i w pełni skutecznej umowy cywilnoprawnej, zabezpieczonej przez przeniesienie na nabywcę własności rzeczy ruchomej stanowiącej przedmiot umowy będącej źródłem przeniesionej wierzytelności, nie może rozporządzać bowiem prawem ten, komu to uprawnienie nie przysługuje, w tym poprzednio uprawniony, który wyzbył się posiadanego prawa na rzecz osoby trzeciej. Materiał zebrany w sprawie nie pozwala na dokładne ustalenie przyczyny domagania się przez syndyka zwrotu pojazdu, a zwłaszcza jego przekazania przez pozwanych w dniu 12 lipca 2002 r., skuteczność nabycia przez powódkę jego własności, jak też wierzytelności wynikających z powołanej umowy, uniemożliwia także uznanie, jakoby doszło w ten sposób do rozwiązania umowy leasingu, a zwłaszcza by wygasły z tej przyczyny wierzytelności nabyte przez powódkę na podstawie umowy przelewu z dnia 19 lipca 2000 r. Przejęcie pojazdu przez leasingodawcę mogłoby stanowić czynność przejęcia zobowiązań obciążających leasingobiorcę wobec nabywcy wierzytelności z tytułu rat leasingowych, materiał tej sprawy nie pozwala jednak na dokonywanie stanowczych ustaleń co do okoliczności wykraczających poza przedmiot roszczenia, a zwłaszcza wyrażanie stanowiska dotyczącego sytuacji prawnej podmiotu nieuczestniczącego w rozpoznawanej sprawie, ustalenia Sądu Okręgowego były natomiast w pełni wystarczające do uzupełnienia uzasadnienia zaskarżonego wyroku o wskazany argument, który wykluczał możliwość uznania, że w dacie zwrotu pojazdu leasingodawcy, doszło do rozwiązania umowy z dnia 15 stycznia 1999 r. oraz by z tej przyczyny wygasły wierzytelności nabyte przez powódkę na podstawie umowy cesji nie tylko z tytułu zaległych rat, ale również za kolejne miesiące, do stycznia 2004 r.

Na uwzględnienie nie zasługiwały zarzuty, stawiane przez pozwanych głównie w pismach poprzedzających wydanie zaskarżonego wyroku, w ramach których kwestionowana była możliwość przeniesienia na powódkę należności z tytułu przyszłych rat leasingowych, które były porównywane z należnościami czynszowymi i bezwzględnie były łączone z okresem faktycznego korzystania przez pozwanych z przedmiotu leasingu. Sąd Apelacyjny nie podzielił tych tez, nie znajdowały one bowiem uzasadnienia w obowiązujących przepisach, ani w charakterze umowy leasingu, który nie uległ żadnej zmianie po wprowadzeniu przepisów regulujących umowę tego rodzaju, w art. 70915 k.c. potwierdzona zaś została ukształtowana uprzednio praktyka, polegająca na możliwości domagania się zapłaty przez leasingobiorcę rat leasingowych za cały okres przewidywanego obowiązywania umowy, jeżeli jej rozwiązanie przed terminem wynikało z braku zapłaty rat leasingowych, wielkość zobowiązań obciążających leasingobiorcę z tego tytułu podlegała natomiast pomniejszeniu o korzyści, uzyskiwane przez leasingodawcę z wcześniejszego odzyskania przedmiotu leasingu i możliwości ponownego zadysponowania nim, w szczególności o wartość zwróconej rzeczy. Nie wdając się w rozważania na temat powszechności wskazanej praktyki przed 9 grudnia 2009 r., poprzestając natomiast na utrzymanym w późniejszym czasie charakterze prawnym umowy leasingu, czyli odwołując się tylko pośrednio do art. 70915 k.c., należy zaprzeczyć twierdzeniom pozwanych, jakoby zwrotu przedmiotu leasingu zbywcy wierzytelności z tytułu raty leasingowej zwalniało leasingobiorcę z obowiązku zapłaty dalszych rat z tego tytułu na rzecz nabywcy, zwłaszcza w sytuacji, gdy mimo zadłużenia w płatności tych należności, umowa nie została

z tej przyczyny wypowiedziana, czyli w sytuacji, gdy w ogóle nie powstał obowiązek jej rozliczenia na zasadach, które od dnia 9 grudnia 2000 r. zostały ujęte w dyspozycji powołanego przepisu. Roszczenie dotyczące zapłaty rat leasingowych o określonej z góry łącznej wartości nie jest więc podobne do należności czynszowych, z umowy leasingu nie powstaje bowiem obowiązek spełnienia przez leasingobiorcę świadczeń okresowych, powstających z każdym kolejnym okresem korzystania z rzeczy, wynika z niej natomiast obowiązek spełnienia jednorodnego świadczenia o ustalonej w umowie wysokości, tyle że rozłożonego na raty przewidziane za uzgodniony z góry okres obowiązywania takiej umowy. Nawet jeżeli taka umowa nie kończy się nabyciem własności jej przedmiotu przez leasingobiorcę, charakter prawny rat leasingowych bardziej przypomina raty za rozporządzenie rzeczą niż czynsz dzierżawny. Nie może też ulegać kwestii, że w okresie obowiązywania umowy dzierżawy zawartej na czas określony, na dzierżawcy ciąży zobowiązanie do zapłaty czynszu dzierżawnego, niezależnie od tego, czy dzierżawca faktycznie korzysta z rzeczy stanowiącej przedmiot takiej umowy. Należy tylko ponownie podnieść, że z okoliczności rozpoznawanej sprawy nie wynika, aby niewywiązywanie się przez pozwanych z obowiązku zapłaty rat leasingowych określonych umową z dnia 15 stycznia 1999 r., doprowadziło do rozwiązania tej umowy, wynika z nich natomiast, że po 19 lipca 2000 r. takie oświadczenie nie było składane i nie mogło odnosić żadnego skutku w stosunku do powódki jako nabywcy tych wierzytelności i właściciela przedmiotu leasingu. Odmienne stanowisko pozwanych nie można było podzielić. Nie było ponadto podstaw do uznania, że umowa cesji z podanej daty nie przeniosła na powódkę wierzytelności dotyczących umownych odsetek, które zostały uzgodnione pomiędzy stronami w umowie leasingu, zawartej przez pozwanych ze zbywcą w dniu 15 stycznia 1999 r., z treści art. 509 § 2 k.c. jasno bowiem wynika, że umowa cesji wierzytelności przenosi na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenia o zaległe odsetki, które nie zostały ograniczone wyłącznie do odsetek ustawowych, nie wynika z niego ponadto, by skutek takiej umowy nie obejmował odsetek obciążających dłużnika tych należności, które stały się wymagalne po zawarciu umowy przelewu, jeżeli z jej treści jednoznacznie wynika, że przedmiotem cesji są istniejące należności o późniejszej dacie płatności w stosunku do dnia zawarcia umowy przelewu. Nie było więc podstaw do uznania, że uwzględniając powództwo o zapłatę odsetek umownych, naliczonych przez powódkę od rat leasingowych wymagalnych po dacie zawarcia umowy cesji z dnia 19 lipca 2000 r., Sąd Okręgowy naruszył art. 509 § 2 k.c. Odmienny pogląd pozwanych nie zasługiwał natomiast za aprobatę. Sąd Apelacyjny nie dopatrył się w szczególności podstawy do przyjęcia, że we wskazanym zakresie wierzytelności z tytułu odsetek umownych, naliczonych od rat leasingowych, które stały się wymagalne w późniejszym terminie, pozostały przy spółce (...) w sytuacji, gdy należności główne z tego tytułu zostały zbyte na rzecz powódki na podstawie umowy niezawierającej żadnych zastrzeżeń w tym zakresie.

Na uwzględnienie nie zasługiwał także zarzut bezpodstawnego oddalenia przez Sąd Okręgowy wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w celu ustalenia wartości pojazdu stanowiącego przedmiot umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r. w dacie jego zwrócenia przez pozwanych na żądanie syndyka masy upadłości spółki (...), czyli w dniu 12 lutego 2002 r., jak również zarzut dotyczący niemożliwości nabycia przez powodów pojazdu wskutek przejścia jego własności na powódkę w związku ze skutecznym skorzystaniem z prawa zastrzeżonego w umowie jego warunkowego przewłaszczenia na zabezpieczenie wierzytelności obciążających pozwanych na podstawie powołanej umowy. Nie można co do zasady zaprzeczyć, że po ustaniu umowy leasingu, także wskutek jej wypowiedzenia z powodu niewykonywania przez leasingobiorcę obowiązku zapłaty rat leasingowych w terminie, przedmiot takiej umowy powinien zostać zwrócony leasingodawcy, nie zaś innemu podmiotowi, w tym nawet nabywcy takich wierzytelności, z wyjątkiem sytuacji, gdy własności przedmiotu leasingu, zwłaszcza po 9 grudnia 2000 r., została przeniesiona na nabywcę wierzytelności tego rodzaju, który z mocy prawa wstępuje do takiej umowy jako finansujący (leasingodawca). Nawet uznanie, że konstrukcja przyjęta w art. 70914 § 1 k.c. nie powinna odnosić się do umów zawartych przed wskazaną datą, nie może mieć żadnego wpływu na ocenę zasadności apelacji wniesionej w rozpoznawanej sprawie. Z dwóch co najmniej przyczyn ten wniosek nie zasługiwał na aprobatę.

Po pierwsze, jak zaznaczono, zebrane w tej sprawie dowody przez Sąd Okręgowy nie pozwalają na ustalenie, aby w dacie wydania pojazdu syndykowi masy upadłości spółki (...) doszło do rozwiązania umowy leasingu ze skutkiem wobec powódki, nabycie przez którą jego własności było znane pozwanym, tak jak okoliczność przeniesienia przez wskazaną spółkę wierzytelności, realizacja których została w ten sposób zabezpieczona, w pismach skierowanych przez powódkę do pozwanych właścicielskie uprawnienia powódki były natomiast wskazywane jako źródło roszczenia

o zwrot pojazdu, chodziło bowiem o prawo do uzyskania zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia, które miało silniejszy charakter niż uprawnienie leasingodawcy, wywodziło się bowiem z własności pojazdu, nie zaś z umowy leasingu, której powódka nie była stroną, nie mogła więc podlegać ograniczeniom wynikającym z jej zawarcia, w szczególności na korzyść leasingobiorców niewywiązujących się z obowiązku regulowania rat i odsetek umownych, nabytych przez powódkę na podstawie umowy cesji z dnia 19 lipca 2000 r. Wydanie pojazdu leasingodawcy w sytuacji, gdy pozwanym znana była okoliczność nabycie jego własności przez powódkę, można uznać za działanie podjęte na ryzyko pozwanym, jego prawnym skutkiem było bowiem uniemożliwienie powódce zaspokojenia swoich roszczeń z przedmiotu nabytego na podstawie umowy o jego przewłaszczenie, tytułem zabezpieczenia należności obciążających pozwanym na podstawie umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r., przed uzyskaniem przez powódkę faktycznej możliwości zadysponowania tą rzeczą według własnego uznania, w szczególności na zasadach trafnie opisanych przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 czerwca 2013 r., IA Ca 1446/12, który także w tym zakresie nie mógł świadczyć na korzyść pozwanym, przemawiał natomiast za zasadnością powództwa w części uwzględnionej przez Sąd Okręgowy, w szczególności dlatego, że powódka nie była stroną umowy z podanej daty, nie miała uprawnienia do jej wypowiedzenia, ani też rozliczenia roszczeń związanych z rozwiązaniem umowy przed terminem według zasad, które po 9 grudnia 2000 zostały przyjęte w art. 70915 k.c., miała natomiast prawo zrealizowania uprawnień przysługujących nabywcy własności przeniesionej w celu zabezpieczenia wierzytelności pozyskanej na podstawie osobnej umowy cesji. Gdyby umowa leasingu została rozwiązana przed cesją tej wierzytelności, rozliczenie pomiędzy pozwanymi a spółką (...) musiałoby uwzględniać wartość pojazdu z daty jego zwrotu przez pozwanym. Powódka nie była jednak stroną umowy leasingu, lecz nabywcą wierzytelności z tytułu rat i odsetek umownych oraz właścicielem przedmiotu leasingu, uprawnionym do realizacji umowy jego przewłaszczenia na zabezpieczenie w sytuacji, gdy nie odnosiły żadnego skutku wezwania pozwanym do uregulowania zaległości z podanego tytułu, do tego bowiem sprowadzał się cel zawarcia powołanej umowy (por. zwłaszcza motywy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 1992 r., I CRN 87/92 i uchwały z dnia 5 maja 1993 r., III CZP 54/93). Upływ terminów wyznaczonych pozwanym na zaspokojenie wierzytelności nabytych przez powódkę umową przelewu z dnia 19 lipca 2000 r. spowodował, że po stronie spółki (...) wygasło roszczenie o powrotne przeniesienie własności pojazdu stanowiącego przedmiot umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r., po stronie powódki powstało natomiast uprawnienie dotyczące podjęcia czynności pozwalających na zaspokojenie swojej wierzytelności wobec pozwanym i obowiązek przekazania stosownych informacji dłużnikowi w celu rozliczenia zaległości (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2007 r., IV CSK 118/07 oraz z dnia 13 maja 2011 r., V CSK 360/10), nie ulega bowiem wątpliwości, że ewentualna zwyczajka przysporzenia uzyskanego z rozporządzenia przez wierzyciela prawem własności nabytym na podstawie umowy jej przewłaszczenia na zabezpieczenie, ponad wysokość zobowiązania obciążającego dłużnika, niezwłocznie powinna zostać przekazana drugiej stronie takiej umowy (por. powołany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2011 r., V CSK 360/10). Na tle okoliczności tej sprawy, drugą stroną powołanej umowy była spółka (...), na stronie pozwanym nie powstało więc w ogóle uprawnienie dotyczące ewentualnego rozliczenia wskazanej nadwyżki przez powódkę, ani uprawnienie do przyjęcia jako podstawy ustalenia wartości pojazdu daty jego zwrócenia leasingodawcy. W sytuacji więc, gdy powódka nie była stroną umowy leasingu, lecz wykonywała swoje uprawnienia związane z realizacją celu zabezpieczenia polegającego na przeniesieniu własności pojazdu stanowiącego jej przedmiot, przez podjęcie czynności stanowiących wykonanie uprawnień nabytych na podstawie umowy przewłaszczenia z dnia 19 lipca 2000 r., polegających na sprzedaży pojazdu, można było dopiero uznać zaliczenie uzyskanej ceny na poczet długu pozwanym po uzyskaniu przez powódkę realnej możliwości zbycia pojazdu, czyli dopiero po odzyskaniu posiadania samochodu z jego dokumentacją. Nie można było w szczególności wymagać od powódki, aby czynności mające na celu zaspokojenie wierzytelności wobec pozwanym, zostały podjęte wcześniej, czyli by powódka sprzedała samochód pozostający w posiadaniu spółki (...) za cenę odpowiadającą jego wartości w dacie zwrócenia pojazdu tej spółce przez pozwanym, dodatkowo w sytuacji, gdy skuteczność odstąpienia przez powołaną spółkę od umowy przelewu i przewłaszczenia tego pojazdu na zabezpieczenie roszczeń wobec pozwanym, była przedmiotem sporu i została rozstrzygnięta dopiero wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 czerwca 2013 r., IA Ca 1446/12, doświadczenie życiowe uzasadnia bowiem przyjęcie, że w tych okolicznościach znalezienie nabywcy i uzyskanie ceny odpowiadającej rynkowej wartości pojazdu mogło stanowić zadanie niemal niewykonalne. Zachodziły więc wszelkie podstawy do uznania, że powódka nie była zobowiązana do uwzględnienia wartości pojazdu stanowiącego przedmiot umowy leasingu z dnia 15 stycznia 1999 r. z daty jego zwrócenia spółce (...) w sytuacji, gdy możliwość

jego sprzedaży wiązała się z momentem jego wydania powódce przez leasingodawcę, określenia ówczesnej wartości i niezwłocznego jego sprzedania, zwłaszcza że cena uzyskana z umowy sprzedaży tego pojazdu z dnia 29 października 2007 r., przenosiła wartość oszacowania sporządzonego na zlecenie powódki po jego wydaniu przez spółkę (...). Cena netto za samochód, uzyskana przez powódkę z powołanej umowy, stanowiła tym samym poziom zaspokojenia wierzytelności powódki w stosunku do pozwanych z przedmiotu zabezpieczenia udzielonego przez powołaną spółkę w związku z przeniesieniem tych wierzytelności umową z dnia 19 lipca 2000 r., czyli kwotę, która została trafnie zaliczona na poczet zobowiązań pozwanych przy obliczaniu zasadnej części dochodzonej należności, w uzasadnieniu wyroku objętego apelacją Sąd Okręgowy niepotrzebnie wskazywał natomiast na zaliczenie ceny uzyskanej przez powódkę na podstawie umowy z dnia 29 października 2007 r., pominął bowiem okoliczność jej odliczenia przez samą powódkę, częściowego cofnięcia pozwu i umorzenia postępowania w tym zakresie, postanowieniem zawartym w zaskarżonym wyroku, ostatecznie zasądzona została jednak kwota, stanowiąca różnicę pomiędzy należnością główną w kwocie 222764,38 zł a przedawnioną należnością w wysokości 30946,15 zł, na którą złożyła się należność główna w kwocie 16278,83 zł oraz odsetki umowne w wysokości 14667,32 zł. Przeoczone także zostało przez Sąd Okręgowy, że przedawnienie roszczenia objętego ratami nr 33, 34 i 35 oraz odsetek od tych wierzytelności, nie stanowiło przeszkody do zaliczenia tych należności pozwanych z wzajemnym zobowiązaniem powódki dotyczącym rozliczenia zabezpieczenia, chodziło bowiem w istocie o potrącenie wzajemnych należności, okoliczność przedawnienia roszczeń powódki nie była więc w tym zakresie przeszkodą, stosownie do art. 502 k.c., zwłaszcza że na korzyść pozwanych zostały zaliczone zobowiązania powódki dotyczące umowy przewłaszczenia rzeczy należącej do spółki (...), polegające na rozliczeniu ceny uzyskanej ze sprzedaży pojazdu, które mogło zostać przeprowadzone już po bezskutecznym wezwaniu pozwanych do uregulowania zadłużenia, samochód nie został jednak przekazany właścicielowi i zbyty z przyczyn niezależnych od powódki, leżących natomiast po stronie pozwanych i spółki (...). Dysponując wiedzą o nabyciu przez powódkę własności samochodu w celu zabezpieczenia zobowiązań z umowy leasingu z dnia 15 grudnia 1999 r., pozwani powinni byli zdawać sobie sprawę, że nie dysponując przedmiotem zabezpieczenia, powódka nie mogła zaspokoić swoich roszczeń przez sprzedaż samochodu, a tym samym pomniejszyć zadłużenie pozwanych o cenę, którą mogłaby uzyskać w dacie jego zwrócenia spółce (...). Ryzyko, które było związane z opóźnieniem w podjęciu przez powódkę czynności mających na celu zaspokojenie swoich roszczeń z przedmiotu zabezpieczenia, wywołane zmniejszeniem wartości pojazdu między początkiem 2002 r. a ostatnim kwartałem 2007 r., obciążać więc powinno tylko pozwanych, nie może być natomiast przerzucone na powódkę. W sytuacji, gdy przeniesienie zabezpieczonej w ten sposób wierzytelności i własności pojazdu było sporne pomiędzy powódką a spółką (...), uwolnienie się od tego ryzyka, jak wskazał Sąd Okręgowy, było możliwe przez złożenie świadectw obciążających pozwanych na podstawie umowy leasingu, jak też samochodu stanowiącego jej przedmiot, do depozytu sądowego, pozwani nie podjęli jednak stosownych w tym zakresie działań. W sytuacji, gdy powódka nie rozliczała umowy leasingu, zwłaszcza na podstawie art. 70915 k.c., czyli po jej wypowiedzeniu, do którego nie doszło, zachodziły pełne podstawy do uznania, że zobowiązania pozwanych wobec powódki nie podlegały zmniejszeniu z powodu przedawnienia rat nr (...), powódka nie zaskarżyła jednak wyroku Sądu Okręgowego w części, w której powództwo zostało oddalone ponad kwotę raty nr (...) z odsetkami od tej należności. Zarzut naruszenia art. 502 k.c. nie został podniesiony w apelacji powódki, chodziło jednak o naruszenie prawa materialnego, prawidłowość zastosowania którego podlegała kontroli z urzędu przez Sąd Apelacyjny (tak zwłaszcza Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07), na tle przedstawionej argumentacji nie zachodziły natomiast przeszkody do zastosowania powołanego przepisu na tle okoliczności prawidłowo ustalonych przez Sąd Okręgowy, na długo przed wytoczeniem powództwa istniała bowiem możliwość skompensowania przez strony roszczeń wzajemnych. O ile wskazane uchybienie nie miało wpływu na ocenę zasadności apelacji strony pozwanej, o tyle nie pozostawało bez wpływu na rozstrzygnięcie o zasadności apelacji powódki, która już z tego powodu w całości zasługiwała na uwzględnienie. Tylko dodatkowo należy wskazać, że w sytuacji ustalenia przez Sąd Okręgowy, że ostatnia rata, w stosunku do której został uwzględniony zarzut przedawnienia, stała się wymagalna 5 stycznia 2005 r., podczas rozprawy apelacyjnej pozwani nie kwestionowali natomiast tej okoliczności, przeciwnie, jak wynika z cyfrowego zapisu przebiegu rozprawy apelacyjnej, pełnomocnik pozwanych potwierdziła pomyłkę Sądu Okręgowego, w części dotyczącej raty nr (...) w kwocie 5354,42 zł i odsetek umownych od tej należności, naliczonych do dnia 30 grudnia 2004 r. na kwotę 4605,02 zł, tj. w pełnym zakresie objętym apelacją powódki, zawarte w niej wnioski zasługiwały na uwzględnienie. Na tej podstawie Sąd Apelacyjny częściowo zmienił punkt trzeci zaskarżonego wyroku przez zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz skarżącej

kwoty 9959,44 zł, stanowiącej sumę podanych należności, wraz z ustawowymi odsetkami od 5 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty i bez dalszego weryfikowania ustalonej daty wymagalności raty nr (...), niezależnie bowiem od zasadności zarzutu zawartego w apelacji powódki, z podanych powyżej powodów, zasługiwała ona w całości na uwzględnienie.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że przeciwko odliczeniu wartości pojazdu z daty jego zwrócenia leasingodawcy przemawiało niewykazanie tej okoliczności przez pozwanych, którzy poprzestali na podniesieniu zarzutu co do naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 217 k.p.c. przez bezzasadne oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, nie skorzystali natomiast z art. 380 k.p.c., nie domagali się także w apelacji przeprowadzenia przez Sąd Apelacyjny wskazanej czynności dowodowej. Odwołanie się przez skarżących do treści polisy ubezpieczeniowej z 2002 r. nie było wystarczające, wykazywało bowiem, na jaką sumę pojazd został ubezpieczony, nie stanowiło zaś właściwego dowodu wykazującego jego wartość w połowie lipca 2002 r.

Oddalenie apelacji pozwanych i uwzględnienie apelacji powódki dawało podstawę do obciążenia pozwanych całością kosztów poniesionych przez stronę powodową w postępowaniu apelacyjnym. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, zasądzeniu na rzecz powódki podlegała kwota 2968 zł, na którą złożyła się opłata od apelacji strony powodowej i minimalna stawka wynagrodzenia za udział radcy prawnego po stronie powodowej w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym, właściwego dla rodzaju sprawy i wartości przedmiotów sporu podanych w apelacjach obu stron.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i art. 386 § 1 k.p.c., w zakresie natomiast, w którym obie apelacje zostały oddalone - zgodnie z art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

MS/C W..4 Wyrok Sądu odwoławczego